

Halvårsartikel 2018

Indholdsfortegnelse

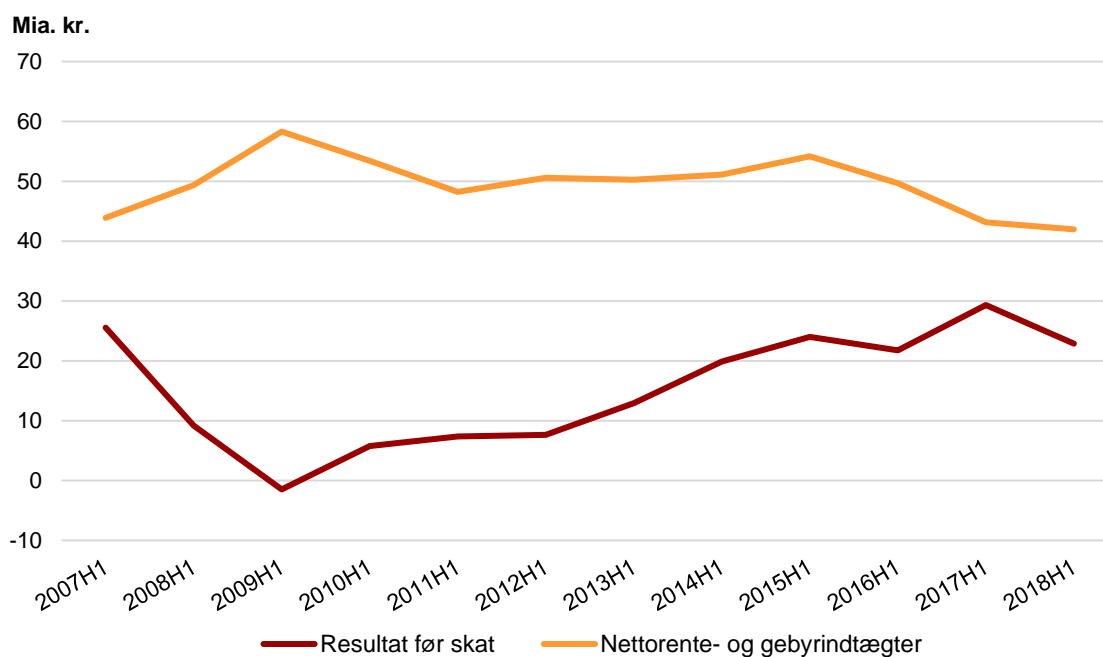
1. Sammenfatning.....	1
2. Kreditinstitutter i Danmark	2
3. Fortsat høje overskud på trods af lave renteindtægter	4
4. Udlånsvækst i danske kreditinstitutter	5
5. Kreditinstitutter styrker kapitalgrundlaget	6
6. Bilag	7

1. Sammenfatning

Denne artikel omfatter de konsoliderede regnskabs- og nøgletal for penge- og realkreditinstitutter i Danmark.

De danske kreditinstitutter tjente knap 23 mia. kr. før skat i første halvår af 2018 mod 29 mia. kr. i første halvår 2017. Indtjeningen var fortsat udfordret af lavrentemiljøet, og nettorenteindtægterne faldt med 3,1 pct. Indtægter fra kursreguleringer på værdipapirbeholdninger mv. var fortsat høje, men faldt fra 9,2 mia. til 4,4 mia. Nedskrivninger på udlån bidrog også til lavere indtjening. Disse var fortsat lave, men højere end i første halvår 2017.

Figur 1: Overskud på trods af lavrentemiljøet

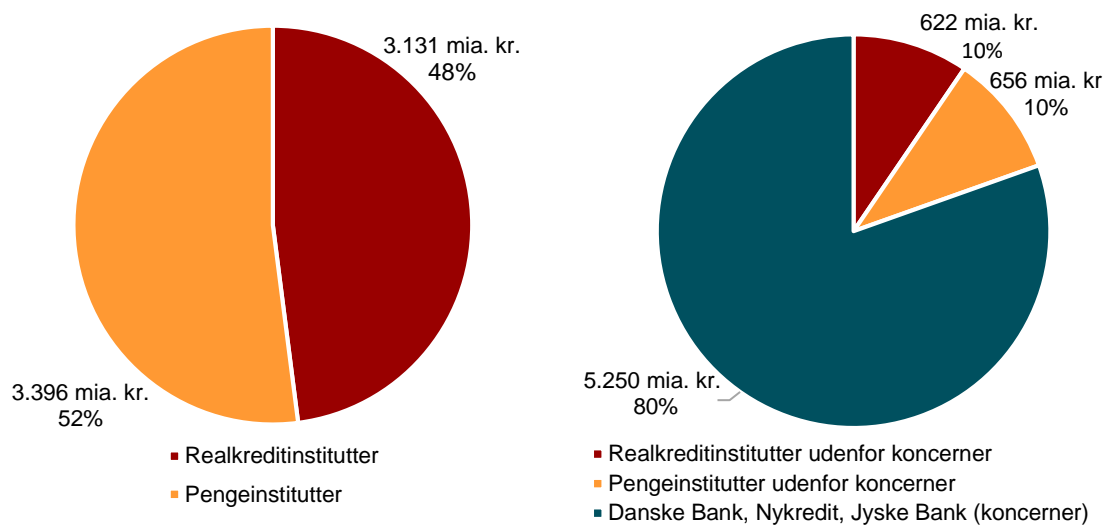
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Kreditinstitutternes samlede udlån voksede fra første halvår 2017 til første halvår 2018. Udlånene voksede med 3,6 pct. til 3.338 mia. kr. Kreditinstitutterne har siden 2007 styrket kapitalgrundlaget, men udviklingen over de senere år er fladet ud. Det er derfor positivt, at kreditinstitutterne i første halvår 2018 igen styrkede kapitalgrundlaget, ikke mindst set i lyset af, at risikoeksponeringerne steg i denne periode.

2. Kreditinstitutter i Danmark

Kreditinstitutsektoren i Danmark bestod pr. første halvår 2018 af i alt 71 kreditinstitutter fordelt på 64 pengeinstitutter og 7 realkreditinstitutter. En række af kreditinstitutterne indgår i de samme koncerner, som består af en modervirksomhed og en eller flere dattervirksomheder, jf. boks 1. Korrigeret for koncernstrukturer og datterselskaber var der 67 kreditinstitutter. Et kreditinstitut kan dermed bestå af både et realkredit- og et pengeinstitut.

Figur 2: Sektorstruktur med store koncerner, balance i mia. kr., ultimo første halvår 2018

Note: Tallene er inklusive de danske kreditinstitutters udenlandske aktiviteter. I venstre diagram er tallene beregnet sådan, at kreditinstitutter i koncerner indgår forholdsvis efter balancen i de underliggende institutindberetninger efter virksomhedstype. Pengeinstitutter udenfor koncerner indeholder både soloinstitutter og institutter, der koncernrapporterer, men uden at koncernen består af anden finansiell virksomhed end pengeinstitutvirksomhed. Realkreditinstitutter udenfor koncerner indbefatter f.eks. Nordea Kredit.
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Figur 2 viser koncerner, der består af både et pengeinstitut og et realkreditinstitut. Målt på balancen fyldte tre koncerner, nemlig Danske Bank, Nykredit og Jyske Bank, 80 pct. af sektoren. Fordeles de 67 kreditinstitutters balance efter institutternes underliggende forretninger i henholdsvis pengeinstitut- og realkreditvirksomhed, fyldte pengeinstitutterne 52 pct. af kreditinstitutsektoren og realkreditinstitutterne 48 pct., målt på balancen, jf. figur 2.

Boks 1: Om statistikens tal

I Danmark er der forskel på penge- og realkreditinstitutter, deres respektive forretningsmodeller og regelgrundlag. I andre europæiske lande skelnes der i udgangspunkt ikke mellem penge- og realkreditinstitutter, hvilket primært skyldes, at realkreditinstitutter er en dansk særkonstruktion. Penge- og realkreditinstitutter betragtes under fællesbetegnelsen kreditinstitutter. I denne artikel betragtes den danske kreditinstitutsektor, og artiklen omfatter derfor konsoliderede regnskabs- og nøgletal for både penge- og realkreditinstitutter. Der opnås dermed det mest retvisende billede af sektorens indtjening og kapitalforhold.

Koncerner består af en modervirksomhed og en eller flere dattervirksomheder (jf. § 5a. i FIL). En koncern er forpligtet til at indberette regnskabs- og nøgletal til Finanstilsynet via koncernindberetninger. I alt indberetter 24 kreditinstitutter på denne måde. De fleste af disse har et datterselskab, som ikke er et kreditinstitut. Kun tre af koncernerne (modervirksomhederne Jyske Bank, Danske Bank og Nykredit Realkredit) består af flere typer af kreditinstitutter.

Tallene for den samlede kreditinstitutsektor er fremkommet ved at supplere koncernindberetningerne med institutindberetningerne. Derved korrigeres for dobbelttælling i forbindelse med koncernforbundne institutter. Der korrigeres ikke for ejerforhold i form af danske kreditinstitutter, der f.eks. er datterselskaber af udenlandske kreditinstitutter, da disse stadig er under dansk tilsynsansvar. Institut tallene for henholdsvis pengeinstitutter og realkreditinstitutter offentliggøres i separate artikler på Finanstilsynets hjemmeside. Disse tal er ikke korrigeret for datterselskaber. Indtjening fra datterselskaber indgår under posten 'resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder' i resultatopgørelsen.

I tabel 2, hvor tal for den samlede kreditinstitutsektor indgår, er store dele af posten 'resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder' splittet op på de enkelte resultatposter gennem konsolideringen. Posten 'resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder' er derfor markant lavere, men indgår stadig for de associerede og tilknyttede virksomheder, der ikke konsolideres fuldt ud og derfor ikke kan splittes op. Det kan eksempelvis være pensions- eller forsikringsvirksomheder. Konsolideringen påvirker dermed ikke nettoindtjeningen, men alene fordelingen på resultatposterne. Derimod er balanceposterne påvirket af konsolideringen, idet alle koncernaktiviteter indgår fuldt ud og ikke blot med værdien af kapitalposter i dattervirksomhederne.

3. Fortsat høje overskud på trods af lave renteindtægter

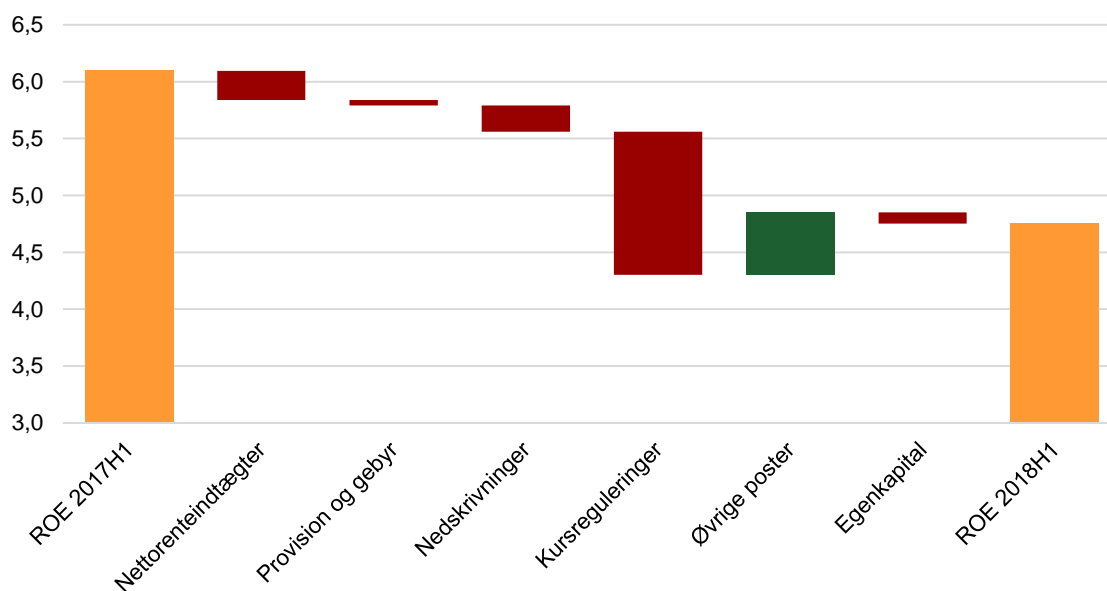
De danske kreditinstitutter tjente knap 23 mia. kr. før skat i første halvår 2018. Derved faldt indtjeningen godt 6 mia. kr. i forhold til samme periode året før. Faldet i indtjeningen skal dog ses i lyset af et særlig godt første halvår i 2017.

De danske kreditinstitutter befandt sig fortsat i et lavrentemiljø. Nettorenteindtægterne faldt med 3,1 pct. Samtidig var gebyrindtægterne omtrent konstante. De lave rente- og gebyrindtægter pressede basisindtjeningen for kreditinstitutterne. Indtægter fra kursreguleringer på værdipapirbeholdninger mv. var fortsat høje, men faldt fra 9,2 mia. til 4,4 mia. Ud over kursreguleringer bidrog en mindre stigning i nedskrivninger på udlån også til lavere indtjening. Nedskrivningerne på udlån var fortsat lave, men højere end i første halvår 2017. Stigningen skyldtes primært implementering af IFRS 9 og delvist større nedskrivninger på landbruget¹. Implementeringen af IFRS 9 førte til højere nedskrivninger for både realkredit- og pengeinstitutterne, men nye nedskrivninger for pengeinstitutter blev i højere grad opvejet af tilbageførsler fra tidligere perioders nedskrivninger.

Egenkapitalforrentningen efter skat angiver årets resultat ift. egenkapitalen. Figur 3 illustrerer, hvordan kreditinstitutternes udgifts- og indtægtsposter påvirkede udviklingen i egenkapitalforrentningen efter skat mellem første halvår 2017 og første halvår 2018.

Figur 3: Færre indtægter fra renter og kursreguleringer

Egenkapitalens forrentning i pct.

Note: Figuren viser de faktorer, der påvirkede egenkapitalens forrentning (ROE) efter skat fra første halvår 2017 til første halvår 2018. Eksempelvis forværrede kursreguleringer egenkapitalens forrentning med 1,3 procentpoint. Øvrige poster er andre driftsindtægter, resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder, resultat af aktiviteter under afvikling, af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver samt skat. Vækst i egenkapitalen reducerer alt andet lige egenkapitalens forrentning.

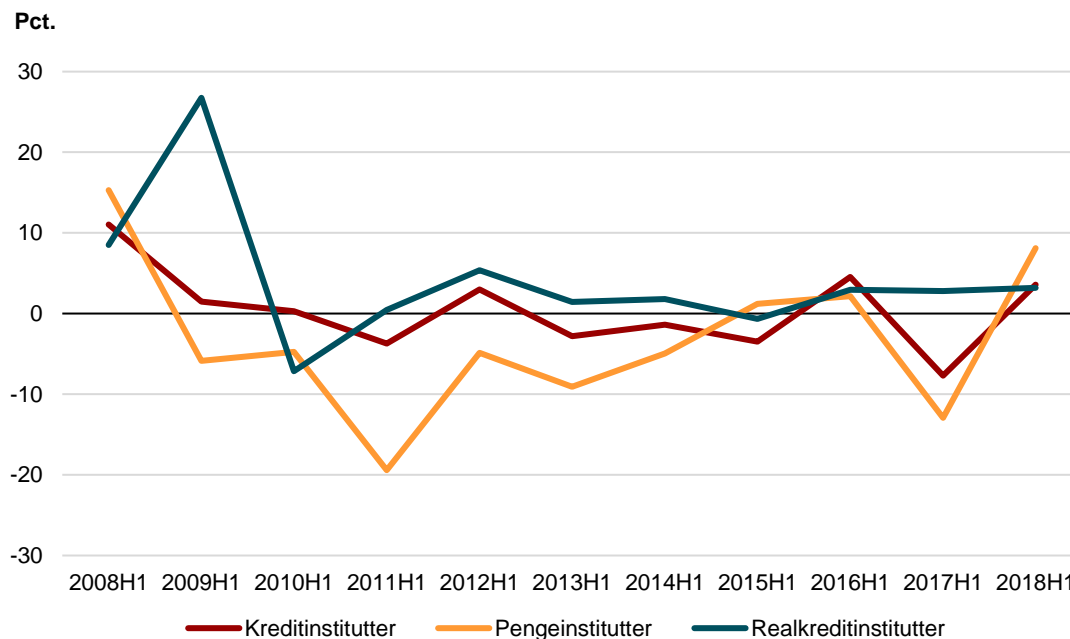
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet og egne beregninger.

¹ Om IFRS9 se årsartiklen *Markedsudviklingen i 2017 for pengeinstitutter* på Finanstilsynets hjemmeside.

4. Udlånsvækst i danske kreditinstitutter

Kreditinstitutternes samlede udlån voksede fra ultimo første halvår 2017 til ultimo samme periode 2018. Udlånet beløb ultimo første halvår 2018 til 4.337 mia. kr., hvilket er en stigning på 3,6 pct., jf. figur 4. Udlånsvæksten er i sær drevet af vækst i realkreditinstitutterne.

Figur 4: Udlånsvækst første halvår 2018

Note: Figuren viser udlånsvækst ex repo i perioden ultimo første halvår 2008 til ultimo første halvår 2018 for kreditinstitutter, pengeinstitutter og realkreditinstitutter. Tallene for kreditinstitutter er på koncernniveau suppleret med institutter, der ikke indberetter på koncernniveau. Udlånsvæksten for kreditinstitutter er ikke summen af penge- og realkreditinstitutternes udlånsvækst. Det skyldes, at koncertallene for kreditinstitutterne indeholder aktiviteter, der ikke indgår i instituttallene, f.eks. dattervirksomhed i udlandet. For pengeinstitutter er væksten ikke korrigeret for Danske Banks filialisering af udenlandsk dattervirksomhed. Nordeas bankforretning (filial af udenlandsk kreditinstitut) udgår i første halvår 2017, og der er derfor et stort fald i udlånsvæksten fra første halvår 2016 til samme periode 2017.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

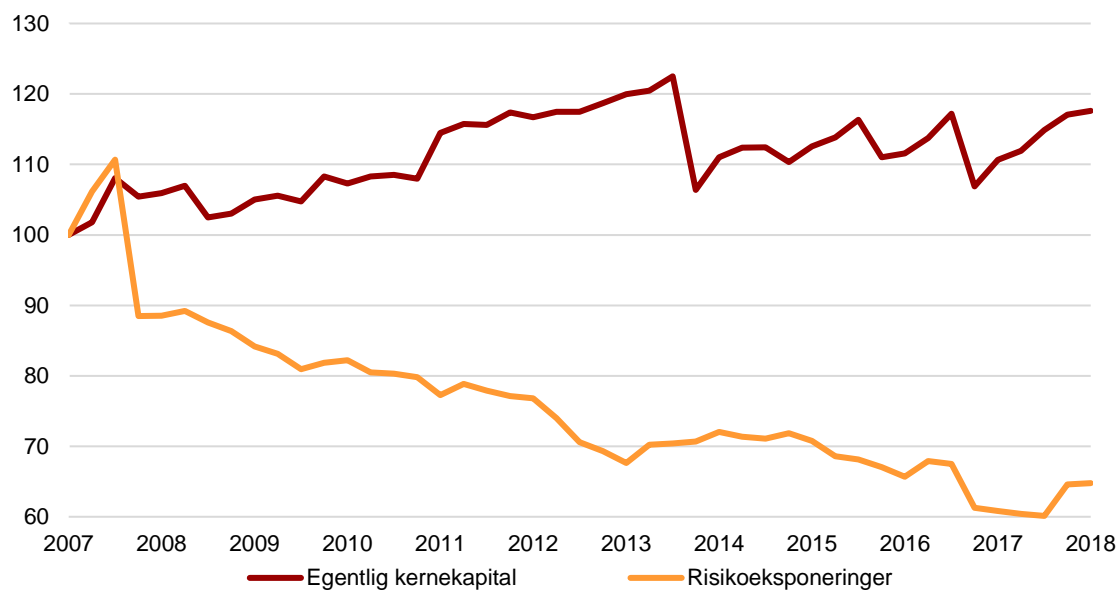
5. Kreditinstitutter styrker kapitalgrundlaget

Kreditinstitutterne har siden 2007 styrket kapitalgrundlaget, men udviklingen over de senere år er fladet ud, jf. figur 4. I første halvår 2018 styrkede sektoren igen kapitalgrundlaget.

Risikoeksponeringerne steg svagt, efter at de i en længere periode havde udvist en faldende tendens, jf. figur 4.

Figur 4: Risikoeksponeringerne steg svagt

Indeks 2007K2=100

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Tabel 1: Styrket kapitalgrundlag

Mia. kr.	Kreditinstitutter i alt		
	2017H1	2018H1	Ændring (%)
Egentlig kernekapital	317	318	0,1
Kernekapital	349	353	1,3
Kapitalgrundlag	391	398	1,8
Samlet risikoeksponering	1.845	1.837	-0,4
Balance	6.439	6.525	1,3
Egentlig kernekapitalprocent	17,2	17,3	
Kernekapitalprocent	18,9	19,2	
Solvensprocent	21,2	21,7	

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

6. Bilag

Tabel 2: Kreditinstitutternes halvårsregnskaber, 2014-2018

						Ændring
<i>Mio. kr.</i>	<i>2014H1</i>	<i>2015H1</i>	<i>2016H1</i>	<i>2017H1</i>	<i>2018H1</i>	<i>2017H1-2018H1</i>
Resultatopgørelse						
Renteindtægter	77.252	73.955	65.452	59.568	57.481	-3,5%
Renteudgifter	40.990	35.652	29.295	28.145	27.031	-4,0%
Nettorenteindtægter	36.262	38.303	36.157	31.423	30.449	-3,1%
Udbytte af aktier mv.	2.672	1.566	990	641	657	2,4%
Gebyrer og provisionsindtægter	16.679	19.514	17.913	17.455	17.526	0,4%
Afgivne gebyrer og provisionsudgifter	4.483	5.224	5.375	6.388	6.661	4,3%
Nettorente - og gebyrindtægter	51.130	54.158	49.685	43.131	41.970	-2,7%
Kursreguleringer	2.439	1.467	453	9.159	4.370	-52,3%
Udgifter til personale og administration	28.921	28.361	28.087	24.115	24.448	1,4%
Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver	2.396	2.325	2.361	2.732	2.803	2,6%
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	7.183	4.146	2.090	-392	481	*
Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	508	918	800	890	606	-32,0%
Resultat før skat	19.903	24.005	21.730	29.323	22.869	-22,0%
Skat	3.470	5.139	4.505	6.131	4.409	-28,1%
Halvårsresultat	16.433	18.866	17.225	23.192	18.460	-20,4%
Balanceposter						
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	274.284	327.923	344.300	460.103	396.657	-13,8%
Udlån	4.496.102	4.468.914	4.601.155	4.449.679	4.612.664	3,7%
udlån ex. repo	4.496.102	4.339.829	4.536.883	4.187.451	4.336.740	3,6%
Obligationer	1.039.282	963.647	928.678	835.061	811.080	-2,9%
Aktier	40.968	41.091	36.148	33.521	37.012	10,4%
Kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	23.490	21.391	19.252	17.969	19.567	8,9%
Aktiver tilknyttet puljeordninger	108.446	120.183	120.323	107.840	116.897	8,4%
Andre aktiver	403.101	478.059	538.513	384.250	394.955	2,8%
Aktiver i alt	6.518.842	6.716.559	6.722.270	6.439.760	6.525.017	1,3%
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	491.916	496.970	417.455	323.099	352.614	9,1%
Indlån	2.033.542	2.000.079	1.987.396	1.811.101	1.870.271	3,3%
indlån ex. repo	2.033.542	1.840.859	1.873.498	1.677.850	1.727.561	3,0%
Udstedte obligationer	2.861.635	3.041.450	3.144.675	3.245.137	3.258.782	0,4%
Gæld i alt	6.049.357	6.252.773	6.261.272	5.995.789	6.066.337	1,2%
Efterstillede kapitalindskud	87.773	67.881	65.712	52.215	57.425	10,0%
Egenkapital	367.496	383.068	383.162	380.534	388.486	2,1%
Passiver i alt	6.518.842	6.716.559	6.722.270	6.439.760	6.525.017	1,3%

Note: Tabellen viser kun udvalgte poster. Tallene er baseret på de institutter, der eksisterede i de enkelte år. Eksempelvis overgår Nordeas bankforretning til filial af udenlandsk kreditinstitut pr. 1. januar 2017 og udgår derfor fra første halvår 2017.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Tabel 3: Nøgletal for kreditinstitutter 1. halvår 2014 – 1. halvår 2018

	2014H1	2015H1	2016H1	2017H1	2018H1
Solvensprocent	18,1	18,3	20,2	21,2	21,7
Kernekapitalprocent	15,9	16,4	17,7	18,9	19,2
Egentlig kernekapitalprocent	14,5	15,0	16,1	17,2	17,3
Årets egenkapitalforrentning før skat	5,6	6,4	5,7	7,8	5,8
Årets egenkapitalforrentning efter skat	4,6	5,0	4,5	6,1	4,7
Indtjening pr. omkostningskrone	1,5	1,7	1,7	2,1	1,8
Akkumuleret nedskrivningsprocent	2,1	1,9	1,7	1,3	1,3
Årets nedskrivningsprocent	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0
Udlån i forhold til egenkapital	12,3	11,7	12,0	11,7	12,0

Note: Tallene er baseret på de institutter, der eksisterede i de enkelte år.
 Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.